

Bits&Chips

Column

Spitzencluster

18 december 2008

Subsidiëren van onderzoek is ingewikkeld geworden. Politici willen zeker zijn dat de belastingeuro's efficiënt en zichtbaar zijn ingezet. Programma's zijn dus groot en op maatschappelijk relevante thema's gericht. In Nederland gaat via BSik 800 miljoen naar 37 consortia om versnipperd onderzoek te bundelen. Als de oorzaak van versnippering de ruimtelijke afstand tussen onderzoeksgroepen en bedrijven was, lossen die miljoenen niets op. Tot deze conclusie zijn we in Duitsland gekomen.

In augustus 2007 is het Duitse ministerie voor Onderwijs en Onderzoek (BMBF) onder minister Annette Schavan aan een programma begonnen waardoor in Duitsland een aantal 'Spitzenclusters', een soort pôles de compétitivité, zullen worden ingericht. Deze clusters blijven lokaal beperkt en versterken alleen de projecten met bewezen kwaliteit en ontwikkelingspotentie. Er zijn drie rondes gepland. Van de 38 kandidaten zijn er in de eerste ronde vijf winnaars, die in totaal 200 miljoen voor vijf jaar krijgen toebedeelt: een over polymeerelektronica en een over biotechnologie, beide in het Rijn-Neckar-gebied, een over energie-efficiëntie in de micro-elektronica in Dresden, een over solartechnologie in Midden-Duitsland en een over luchtvaart in Hamburg.

Je kunt je afvragen of deze clusters allemaal voorbeelden zijn van bewezen kwaliteit en ontwikkelingspotentie. De micro-elektronica in Dresden en de solartechnologie in Midden-Duitsland bestaan voor een groot deel vanwege enorme subsidiemiddelen waarbij de toekomst van vooral Dresden zeer onzeker is. Met Infineon, Qimonda en AMD gaat het namelijk slecht. Infineon denkt eraan fabless te worden in de voetstappen van topstrateeg Theo Claasen en zijn NXP.

Of je door het opheffen van je fabs een succesvol fabless bedrijf wordt, valt echter te betwijfelen. Tenminste, er zijn nog geen positieve voorbeelden. AMD verkocht twee fabs in Dresden, die van enkele miljarden euro subsidiegelden werden voorzien, voor 8 miljard dollar aan het emiraat Abu Dhabi. Dat de fabs onder de nieuwe leiding een veelbelovende toekomst zullen hebben, valt nog te bezien. De sjeiks mikken waarschijnlijk op een investering in hun eigen land voor de tijd na de olie. Ook heeft Communicant uit Frankfurt/Oder met een investor uit Dubai in 2003 laten zien hoe je een fab in het zand kunt zetten.

AMD zelf ziet zijn toekomst echter in Albany in de VS. Of Micron het 77 procent aandeel van Infineon in Qimonda gaat overnemen, is nog steeds onzeker. Zorgenvindje Qimonda ontslaat alvast een kwart van zijn staf en koopt zich in bij zonnecellenbedrijf Centrosolar. Slim, zo vang je twee keer subsidie: een keer door efficiënt te worden via de sluiting van je fabs en ook met het silicium dat je voor je zonnecellen gaat maken.

Deze sarcastische gedachten komen bij me op als ik zie dat Bosch in Reutlingen een nieuwe Mems-fab bouwt. Het betaalt daarvoor 600 miljoen uit eigen zak. Dit blijkt echter een teken van kwaliteit en groeipotentie en lijkt gesteund te moeten worden in het kader van de Spitzencluster-competitie. Wellicht moet de Duitse of Europese overheid Dresden blijven steunen in de wereldwijde subsidieoorlog als basis voor de nog steeds zeer succesvolle micro-elektronicatoeleverindustrie met bedrijven zoals ASML en Zeiss en met een topinstituut als Imec. Deze subsidie moet juist dit doel hebben. Dat bedrijven, instituten en universiteiten zich slim positioneren in de stroom van subsidiegelden, mag je ze niet aanwrijven. Het is aan de verantwoordelijke politici om goed gefocuste programma's naar hun eigenlijke bestemming te voeren en het dichten van gaten elders niet toe te laten.

Joachim Burghartz

[Terug naar overzicht](#)

Joachim Burghartz is directeur van het Instituut voor Micro-elektronica Stuttgart (IMS Chips) en oud-directeur van Dimes.

© Bits & Chips | Deze pagina op internet: <http://www.bits-chips.nl/nieuws/achtergrond/bekijk/artikel/spitzencluster.html>